

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

13 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Boico Victor, Catan Liliana, Bejenaru Iurie, Craiu Nicolae,

judecând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către avocatul Uncu Natalia cu părțile vătămate, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 noiembrie 2020 și sentinței Judecătoriei Drochia sediul central din 05 iunie 2020, în cauza penală în privința lui,

Ciovaga Margareta, născut la xxxxxx,
originară și domiciliată xxxxxxxx.

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 15.10.2019-05.06.2020;

Instanța de apel: 26.06.2020– 17.11.2020;

Instanța de recurs: 29.01.2021 –13.09.2021.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia sediul Central, din 05 iunie 2020 Ciovaga Margareta a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, și în coroborare cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, i-a fost stabilită pedeapsa cu amendă în mărime de 500 (cinci sute) unități convenționale ce constituie suma de 25 000 (douăzeci și cinci mii) lei.

Au fost admise parțial, acțiunile civile la cererile depuse de Eftodii Natalia, Eftodii Nichita, Eftodii Ludmila, Nazari Lilia și Nazari Victoria privind repararea prejudiciului moral.

S-a încasat de la Ciovaga Margareta în beneficul lui Eftodii Natalia suma de 15 000 (cincisprezece mii) lei pentru ea și 5 000(cinci mii) lei feciorului minor Eftodii Nichita cu titlu de prejudiciu moral și 2 000(două mii) lei cheltuieli de asistență juridică.

S-a încasat de la Ciovaga Margareta în beneficul lui Eftodii Ludmila suma de 15 000 (cincisprezece mii) lei cu titlu de prejudiciu moral și 2 000(două mii) lei cheltuieli de asistență juridică.

S-a încasat de la Ciovaga Margareta în beneficul lui Nazari Lilia suma de 20 000 (douăzeci mii) lei pentru ea și 5 000 (cinci mii) lei fiicei minore

Nazari Victoria cu titlu de prejudiciu moral și 2 000(două mii) lei cheltuieli de asistență juridică.

S-a încasat de la Ciovağa Margareta în beneficiul statului suma de 704,00 (șapte sute patru) lei cheltuieli judiciare pentru efectuarea rapoartelor de expertiză.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a se pronunța în sensul celor expuse mai sus, prima instanță a reținut, că Ciovağa Margareta, la 07.09.2019 în jurul orelor 15:30, conducând autoturismul de model „Renault Megane,, cu n/î xxxx, pe str. Alexandru cel Bun la intersecția cu str. Dumitru Cantemir, or. Drochia, ignorând prevederile art. art. 45 p.(1) lit. a), b), d; 59 pct.2) din Regulamentul Circulației Rutiere al R. Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.357 din 13.05.2009, adică a condus autovehiculul fără a ține seama de limita de viteză stabilită, de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere care iar permite să prevadă situațiile periculoase, încălcând cerințele indicatorului rutier de prioritate 2.1 „cedează trecerea”, încălcări care sunt în legătură cauzală cu comiterea accidentului rutier în cauză, deplasându-se pe drumul fără prioritate și necesitând să cedeze trecerea vehiculelor ce se deplasează pe drumul cu prioritate, nu a cedat trecerea din partea stângă a automobilului de model „JEEP Grand Cherokee,, cu n/î xxxxxx condus de către Nazari Lilia, cu care s-a tamponat, în urma cărui fapt autoturismul de model „JEEP Grand Cherokee,, a derapat și s-a inversat.

În urma demarării accidentului rutier, pasagerului autoturismului de model „JEEP Grand Cherokee,, care se afla pe bancheta din față, Eftodii Natalia, i-a fost cauzată fractura deschisă a degetelor 3,4 și 5 a mâinii stângi, cu amputația degetelor, comoție cerebrală, care se califică către vătămări corporale medii, în baza criteriului dereglării sănătății de lungă durată.

Acțiunile inculpatei Ciovağa Margareta au fost încadrate în baza art.264 alin.(1) Cod penal, adică, încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau sănătății.

Cauza penală a fost examinată în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către:

3.1. Avocatul Tudorica Andrei în numele inculpatei Ciovağa Margareta, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței în partea admiterii a acțiunilor civile înaintate de părțile vătămate Eftodii Natalia, Eftodii Nichita, Eftodii Ludmila, Nazari Lilia și Nazari Victoria cu emiterea unei noi hotărâri prin

care să fie micșorate esențial sumele bănești cu titlu de prejudiciu moral și a cheltuielilor de asistență juridică. În rest sentința să fie lăsată fără modificări.

În susținerea cererii de apel avocatul Tudorica Andrei în numele inculpatei Ciovaga Margareta a invocat că, sumele apreciate de către prima instanță cu titlu de prejudiciu moral care sânt încasate de la inculpata Ciovaga Margareta sânt exagerat de mari și la aprecierea lor instanța de judecată nu a luat în considerație faptul că, Ciovaga Margareta a comis fapta din imprudență, vina și-a recunoscut-o pe deplin are loc permanent de trai, însă nu are loc permanent de lucru, are o situație materială dificilă și este în imposibilitatea de a achita sumele încasate.

3.2. Părțile vătămate Eftodii Natalia, Eftodii Ludmila și Nazari Lilia prin care a solicitat casarea parțială a sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatei Ciovaga Margareta să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de doi ani. Admiterea acțiunii civile depusă de Eftodii Natalia, cu încasarea de la Ciovaga Margareta în beneficiul lui Eftodii Natalia a prejudiciului material în sumă de 5371,25 lei și moral în sumă de 200000 lei, precum și prejudiciul moral cauzat fiului minor Eftodii Nichita în sumă de 50000 lei, a sumei de 3000 lei pentru serviciile de asistență juridică în instanța de apel. Admiterea acțiunii civile depusă de Eftodii Ludmila, cu încasarea de la Ciovaga Margareta în beneficiul lui Eftodii Ludmila a prejudiciului material în sumă de 607,5 lei și moral în sumă de 100000 lei, cu încasarea a sumei de 1500 lei pentru serviciile de asistență juridică în instanța de apel. Admiterea acțiunii civile depusă de Nazari Lilia, cu încasarea de la Ciovaga Margareta în beneficiul lui Nazari Lilia a prejudiciului material în sumă de 1688,62 lei și moral în sumă de 100000 lei, precum și prejudiciul moral cauzat fiicei minore Nazari Victoria în sumă de 50000 lei, cu încasarea sumei de 1500 lei pentru serviciile de asistență juridică în instanța de apel.

În motivarea apelului părțile vătămate au invocat că, prima instanță a aplicat o pedeapsă prea blândă , fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, ce nu asigură nicidecum atingerea pedepsei penale. Consideră că instanța de judecată pripit și nefondat a ajuns la concluzia privind aplicarea unei asemenea pedepse. Au menționat, că potrivit acțiunilor civile înaintate la organul de urmărire penală de părțile vătămate Eftodii Natalia, Eftodii Ludmila, Nazari Lilia, ele au față de Ciovaga Margareta pretenții de ordin material și moral, iar prima instanță nu a examinat pretențiile de ordin material, cât și inechitabil a încasat prejudiciul moral. Partea vătămată *Eftodii Natalia* în timpul comiterii accidentului rutier era însărcinată în luna a opta, a suferit două intervenții chirurgicale la mâna

stângă, prima intervenție chirurgicală a fost suportată până la nașterea copilului, iar a doua intervenție chirurgicală a fost suportată după nașterea copilului, unde au fost amputate trei degete 3,4,5, unde a fost nevoită de a se deplasa în spitalul din mun. Chișinău pentru a suporta intervențiile chirurgicale, deplasându-se cu automobilul rudelor, fiind nevoită de a procura motorină pentru deplasări în mun. Chișinău, în sumă de 1600 lei pentru fiecare deplasare câte 400 lei, cheltuieli pentru medicamente și produse alimentare în sumă de 468 lei. După intervenția chirurgicală suportată partea vătămată Eftodii Natalia nu a putut să alimenteze copilul nou născut cu lapte matern, deoarece administra pastile și injecții, fiind nevoită de a procura lapte praf în sumă de 3303,25 lei. Prejudiciul material cauzat părții vătămate Eftodii Natalia este de 5371,25 lei. Consideră că, sănătatea părții vătămate Eftodii Natalia a fost substanțial zdruncinată, a suportat și suportă până în prezent suferințe fizice și morale, care se exprimă prin dereglări ale sistemului nervos, nu poate dormi normal - visează coșmaruri și re trăiește din nou și din nou cele întâmplare, ceea ce împiedică și complică viața ei normală de zi cu zi, calitatea vieții ei a avut mult de suferit, a suportat suferințe psihice și morale în legătură cu sarcina sa și a avut retrairi legate de starea de sănătate a fătului. A suferit o spaimă pentru viața fiului minor Eftodii Nichita, care se afla cu ea în automobil. Prejudiciul moral cauzat părții vătămate este de 200 000 lei. A menționat că, copilul minor în vârstă de 5 ani, Eftodii Nichita, fiul lui Eftodii Natalia în urma săvârșirii accidentului rutier au primit vătămări corporale și s-a tratat ambulator, conform fișei medicale. După săvârșirea accidentului copilul era nervos, tresărea prin somn și nu putea dormi, fiindu-i adus un prejudiciu moral în sumă de 50000 lei. *Partea vătămată Eftodii Ludmila* după comiterea accidentului rutier s-a tratat ambulator, fiind nevoită de a procura medicamente în sumă de 607,5 lei, fiindu-i cauzat un prejudiciu material în sumă de 607,5 lei. A suportat și suportă până în prezent suferințe fizice și morale din motiv că automobilul tamponat sa răsturnat, a suferit dureri fizice pe un termen îndelungat, în legătură cu acest accident, a suferit o spaimă pentru viața ei și a copiilor și nepoților care se aflau cu ea în automobil. Prejudiciul moral cauzat părții vătămate Eftodii Ludmila este de 100000 lei. *Partea vătămată Nazari Lilia* după comiterea accidentului rutier s-a tratat ambulator, fiind nevoită de a procura medicamente în sumă de 1688,62 lei, fiindu-i cauzat un prejudiciu material în sumă de 1688,62 lei. A suportat și suportă pînă în prezent suferințe fizice și morale din motiv că automobilul tamponat s-a răsturnat, a suferit dureri fizice pe un termen îndelungat, în legătură cu acest accident, a suferit o spaimă pentru viața ei și a copilului minor Nazari Victoria care se afla cu ea în automobil. Prejudiciul moral cauzat părții vătămate Nazari Lilia este de 100000 lei. Copilul minor în vârstă de 4

ani, Nazari Victoria, fiica lui Nazari Lilia în urma săvârșirii accidentului rutier a primit vătămări corporale, s-a tratat ambulator, conform fișei medicale. După săvârșirea accidentului copilul era nervos, tresărea prin somn și nu putea dormi, fiindu-i cauzat un prejudiciu moral în sumă de 50000 lei. Mai susține că, după comiterea accidentului rutier inculpata Ciovaga Margareta nu a adus careva compensări părților vătămate, copiilor minori, motiv care la fel aduce suferințe morale în legătură cu atitudinea inculpatei, prejudiciul moral fiind evident și care necesită recuperare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 noiembrie 2020, au fost admise apelurile declarate de către avocatul Tudorica Andrei în interesele inculpatei Ciovaga Margareta și de către părțile vătămate Eftodii Natalia, Eftodii Ludmila și Nazari Lilia, casată parțial sentința, în latura acțiunii civile, rejudecată cauza și pronunțată în această parte o nouă hotărâre, după cum urmează:

S-a încasat din contul inculpatei Ciovaga Margareta în beneficiul Nataliei Eftodii suma de 25000 (douăzeci și cinci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 5000 (cinci mii) lei cu titlu de prejudiciu material, dintre care 2000 (două mii) se consideră executate și suma cheltuielilor asistenței juridice în mărime de 3000 (trei mii) lei pentru instanța de apel și 2000 (două mii) lei pentru instanța de fond.

S-a încasat din contul inculpatei Ciovaga Margareta în beneficiul Nataliei Eftodii suma de 5000 (cinci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral pentru feciorului minor Eftodii Nichita.

S-a încasat din contul inculpatei Ciovaga Margareta în beneficiul Ludmilei Eftodii suma de 10000 (zece mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 607,5 (șase sute șapte) lei cu titlu de prejudiciu material și suma cheltuielilor asistenței juridice în mărime de 1500 (una mie cinci sute) lei pentru instanța de apel și 2000 (două mii) lei pentru instanța de fond.

S-a încasat din contul inculpatei Ciovaga Margareta în beneficiul Lilieii Nazari suma de 10000 (zece mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 1688,62 (o mie șase sute optzeci și opt) lei cu titlu de prejudiciu material dintre care 1000 (o mie) se consideră executate și suma cheltuielilor asistenței juridice în mărime de 1500 (una mie cinci sute) lei pentru instanța de apel și 2000 (două mii) lei pentru prima instanță.

S-a încasat din contul inculpatei Ciovaga Margareta în beneficiul Lilieii Nazari suma de 5000 (cinci mii) lei, pentru fiica minoră Nazari Victoria cu titlu de prejudiciu moral. În rest, dispozițiile sentinței instanței de fond se mențin fără modificări.

4.1. Instanța de apel a constatat că, prima instanță a făcut o apreciere obiectivă a aspectelor de fapt și de drept ale cauzei prin prisma bazei probante

administrare de către organul de urmărire penală, iar la judecarea cauzei a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cazului, a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității, și din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatei Ciovaga Margareta în faptele incriminate prin rechizitoriu, fiind just încadrate acțiunile acesteia în baza art. 264 alin. (1) Cod penal.

În continuare, a menționat că prima instanță constatând ca fiind dovedită fapta penală comisă de către inculpată, ținând cont de prevederile legale a art.61 și 75 Cod penal, i-a stabilit acesteia pedeapsa penală în limitele sancțiunii legii aplicate, măsura de pedeapsă stabilită de instanță fiind adecvată faptelor comise de către aceasta, fiind totodată respectate și prevederile legale ale art.70 Cod penal și 364¹ alin.(8) Cod de procedură penală.

Instanța de apel a considerat neargumentată cerința formulată privind înăsprirea pedepsei penale pentru inculpata Ciovaga Margareta, mai mult că în prezenta decizie instanța de apel a indicat motivele ce au servit temei pentru menținerea sentinței în cauză în latura pedepsei. De asemenea și argumentul apărării că prima instanță urma să aplice inculpatei și pedeapsa complementară, a fost respins ca neîntemeiat, or, posibilitatea aplicării pedepsei complementare facultative sub formă de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport, în cazul aplicării sancțiunii principale sub formă de amendă, legea penală nu prevede aplicarea sancțiunii complementare.

Referitor la cerințele părților vătămate invocate pe marginea acțiunii civile, instanța de apel a considerat posibil de a modifica sentința contestată în latura acțiunii civile.

Din materialele cauzei, instanța de apel a reținut că, quantumul prejudiciului moral stabilit de către prima instanță în privința părții vătămate Eftodii Natalia în sumă de 15000 lei nu este echitabilă suferințelor fizice și psihice pe care le-a suportat aceasta, ca rezultat al accidentului rutier. Astfel, a considerat necesar de a încasa din contul inculpatei Ciovaga Margareta în beneficiul lui Eftodii Natalia suma de 25000 lei cu titlu de compensație pentru prejudiciul moral cauzat ei, reieșind din caracterul și gravitatea suferințelor fizice și psihice suportate prin cauzarea vătămarilor corporale medii, de caracterul acestor vătămări, de suferințele psihice manifestate prin stare de șoc, stres, neliniște, retrairi negative, frustrare, de suferințele fizice manifestate prin durere, fiind în luna opta de sarcină, de faptul că inculpata a acționat cu o imprudență gravă.

În ședința instanței de apel, partea vătămată Eftodii Natalia a solicitat încasarea prejudiciului material în mărime de 5000 lei, recunoscând că i-au fost transmise 2000 lei de către inculpată, iar inculpata nu a invocat asupra acestei sume obiecții, astfel, instanța de apel a dispus a încasa cu titlu de prejudiciu material suma de 5000 (cinci mii) lei, dintre care 2000 (două mii) lei se consideră executate.

În continuare a considerat întemeiate solicitările avocatului Uncu Natalia, privitor la încasarea cheltuielilor legate de asistența juridică, cu dispunerea încasării sumei cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 3000 (trei mii) lei pentru instanța de apel și 2000 (două mii) lei pentru instanța de fond.

A reținut, că a avut loc cauzarea prejudiciului moral asupra copilului minor Nichita Eftodi, care se afla în mijlocul de transport accidentat, în rezultatul căruia a suportat suferințe psihice, fapt care are ca urmare încasarea din contul inculpatei Ciovaga Margareta în beneficiul Nataliei Eftodii suma de 5000 (cinci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral pentru copil.

Cu referire la cuantumul prejudiciului moral stabilit de către prima instanță în privința părții vătămate Eftodii Ludmila în sumă de 15 000 (cincisprezece mii) lei, instanța de apel a considerat că este exagerată. Astfel, a dispus de a încasa din contul lui Ciovaga Margareta în beneficiul Ludmillei Eftodii suma de 10 000 (zece mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, sumă echitabilă reieșind din caracterul și gravitatea suferințelor psihice, pe care aceasta le-a suportat ca fiind pasager în automobilul implicat în accident, ținând cont de suferințele fizice și psihice cauzate prin cauzarea vătămarilor corporale ușoare, de caracterul acestor vătămări, or în viziunea instanței această sumă este capabilă de a oferi părții vătămate o satisfacție echitabilă.

Luând în considerație recunoașterea de către inculpată a sumei prejudiciului material suferit de către Eftodi Liudmila și solicitat în ședința instanței de apel, a dispus încasarea cu titlu de prejudiciu material suma de 607, 5 (șase sute șapte) lei și suma cheltuielilor asistenței juridice în mărime de 1500 (una mie cinci sute) lei pentru instanța de apel și 2000 (două mii) lei pentru prima instanță din contul inculpatei Ciovaga Margareta în beneficiul Ludmillei Eftodii.

Cu referire la cuantumul prejudiciului moral stabilit de către prima instanță în privința părții vătămate Nazari Lilia în sumă de 20 000 (douăzeci mii) lei, instanța de apel a considerat că este exagerată și a considerat necesar de a încasa din contul lui Ciovaga Margareta în beneficiul Lilliei Nazari suma de 10 000 (zece mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, sumă echitabilă reieșind din caracterul și gravitatea suferințelor psihice, pe care aceasta le-a suportat ca fiind pasager în automobilul implicat în accident, ținând cont de suferințele

fizice și psihice cauzate prin cauzarea vătămarilor corporale ușoare, de caracterul acestor vătămări, or în viziunea instanței această sumă este capabilă de a oferi părții vătămate o satisfacție echitabilă.

În ședința instanței de apel, partea vătămată Nazari Lilia a solicitat încasarea prejudiciului material în mărime de 1688,62 lei, recunoscând că i-au fost transmise 1000 lei de către inculpată, iar inculpata nu a invocat asupra acestei sume obiecții, astfel, instanța de apel a dispus a încasa cu titlu de prejudiciu material suma de 1688,62 (o mie șase sute optzeci și opt) lei cu titlu de prejudiciu material dintre care 1000 (una mie) se consideră executate.

Instanța de apel a mai reținut, că a avut loc cauzarea prejudiciului moral asupra copilului minor Nazari Victoria, care se afla în mijlocul de transport accidentat, în rezultatul căruia a suportat suferințe psihice, fapt care are ca urmare încasarea din contul inculpatei Ciovaga Margareta în beneficiul Liliei Nazari suma de 5000 (cinci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral pentru copil.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către avocatul Uncu Natalia cu părțile vătămate prin care invocând incidența *pct. 6*, a dispozițiilor alin. (1), art. 427 Cod de procedură penală a solicitat casarea sentinței și deciziei cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în latura civilă, prin care să fie admise integral acțiunile civile privind recuperarea prejudiciilor morale și anume, admiterea acțiunii civile depusă de Eftodii Natalia, cu încasarea de la Ciovaga Margareta în beneficiul lui Eftodii Natalia a prejudiciului moral în sumă de 200000 lei, precum și prejudiciul moral cauzat fiului minor Eftodii Nichita în sumă de 50000 lei. Admiterea acțiunii civile depusă de Eftodii Ludmila, cu încasarea de la Ciovaga Margareta în beneficiul lui Eftodii Ludmila a prejudiciului moral în sumă de 100000 lei Admiterea acțiunii civile depusă de Nazari Lilia, cu încasarea de la Ciovaga Margareta în beneficiul lui Nazari Lilia a prejudiciului moral în sumă de 100000 lei, precum și prejudiciul moral cauzat fiicei minore Nazari Victoria în sumă de 50000 lei.

5.1 În susținerea recursului ordinar declarat avocatul Uncu Natalia cu părțile vătămate au invocat că:

- atât prima instanță cât și instanța de apel la emiterea hotărârilor față de inculpata Ciovaga Margareta au aplicat o pedeapsă prea blândă, ce nu asigură nicidecum atingerea scopului pedepsei penale;

- instanța a comis erori de drept și anume referitor la modul de stabilire a pedepsei, astfel instanța a pronunțat o hotărâre pasibilă de a fi casată sub aspectul blândeții pedepsei;

- atât prima instanță cât și instanța de apel nu au luat în considerație de cerința art. 75 alin. (1) Cod penal, de a aplica o pedeapsă echitabilă, ce constituie o cerință a principiului echității în dreptul penal, care obligă

instanța să-i aplice infractorului o pedeapsă legală individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze celelalte scopuri ale pedepsei penale, conform art. 61 alin. (2) Cod penal;

- inculpata Ciovaga Margareta nu și-a cerut iertare de la părțile vătămate Eftodii Natalia, Eftodii Ludmila, Năzări Lilia sub aspectul suferințelor fizice și psihice ce le-au suferit ultimele, manifestându-se prin sentimentul de rușine, teamă, neajutorare, umilință, inferioritate, disconfort general, insatisfacție;

- părțile vătămate Eftodii Natalia, Eftodii Ludmila, Năzări Lilia au suportat și suportă în continuare dureri imense, au emoții negative afectându-le enorm starea interioară lăsându-le consecințe grave, dat fiind chiar și faptul că pe Eftodii Natalia o așteaptă un tratament costisitor și de lungă durată.

6. În temeiul art. 431 alin. (1), pct. 1¹ Cod de procedură penală, procurorul, a prezentat referință pe marginea recursului declarat, pledând pentru netemeinicia recursului ca inadmisibil, considerând corecte constatările instanței de apel.

7. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit, conchide că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să-l respingă ca inadmisibil în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Instanța de recurs constată, că recurenții exprimând dezacordul cu pedeapsa stabilită inculpatei și acțiunea civilă admisă parțial de instanța de apel, fac trimitere temeiul pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit căruia, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeiuri: *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Potrivit prevederilor art. 414 alin.(1) Cod de procedură penală instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Prevederile art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală stabilesc că instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit prevederilor art. 417 alin.(8) Cod de procedură penală decizia instanței de apel trebuie să conțină temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

În urma cercetării materialelor cauzei, Colegiul Penal lărgit constată lipsa căror-va circumstanțe care ar justifica incidența acestui temei de recurs, dat fiind faptul că, instanța de apel, la judecarea apelului și adoptarea deciziei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, s-a expus detaliat și argumentat asupra motivelor relevante invocate în apel, fiind reflectate clar motivele pe care se întemeiază soluția instanței de apel privind casarea parțială a sentinței primei instanțe, în latura acțiunii civile, rejudecând cauza și pronunțând în această parte o nouă hotărâre, după cum urmează: *“Se încasează din contul inculpatei Ciovaga Margareta în beneficiul Nataliei Eftodii suma de 25000 (douăzeci și cinci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 5000 (cinci mii) lei cu titlu de prejudiciu material, dintre care 2000 (două mii) se consideră executate și suma cheltuielilor asistenței juridice în mărime de 3000 (trei mii) lei pentru instanța de apel și 2000 (două mii) lei pentru instanța de fond. Se încasează din contul inculpatei Ciovaga Margareta în beneficiul Nataliei Eftodii suma de 5000 (cinci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral pentru feciorului minor Eftodii Nichita. Se încasează din contul inculpatei Ciovaga Margareta în beneficiul Ludmillei Eftodii suma de 10000 (zece mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 607,5 (șase sute șapte) lei cu titlu de prejudiciu material și suma cheltuielilor asistenței juridice în mărime de 1500 (una mie cinci sute) lei pentru instanța de apel și 2000 (două mii) lei pentru instanța de fond. Se încasează din contul inculpatei Ciovaga Margareta în beneficiul Liliei Nazari suma de 10000 (zece mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 1688,62 (una mie șase sute optzeci și opt) lei cu titlu de prejudiciu material dintre care 1000 (una mie) se consideră executate și suma cheltuielilor asistenței juridice în mărime de 1500 (una mie cinci sute) lei pentru instanța de apel și 2000 (două mii) lei pentru instanța de fond. Se încasează din contul inculpatei Ciovaga Margareta în beneficiul Liliei Nazari suma de 5000 (cinci mii) lei, pentru fiica minoră Nazari Victoria cu titlu de prejudiciu moral. În rest, dispozițiile sentinței instanței de fond se mențin fără modificări”.*

În privința argumentelor în susținerea temeiului prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit a constatat că

aceste critici au fost obiect de dispută în cadrul instanței de apel, asupra cărora s-au formulat și s-au punctat minuțios și veridic răspunsurile asupra tuturor alegațiilor recurențelor în decizia adoptată (f.d. 133-137 v. II), pe care Colegiul Penal lărgit le însușește, având în vedere în acest sens și practica CtEDO (cauza Albert vs. România din 16.02.2010).

De asemenea, Colegiul penal lărgit consideră justă poziția instanței de apel referitor la aprecierea probele prezentate în susținerea acțiunii civile.

Or, conform art. 219 alin.2 Cod de procedură penală, persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot înainta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin: lit. 4) repararea prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputației profesionale.

În conformitate cu prevederile art. 219 alin. 4 Cod de procedură penală, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.

Conform art. 2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.(2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. (3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

La acest capitol, instanța de apel stabilind cuantumul prejudiciului moral, având în vedere și prevederile art.41 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, a ținut cont de principiul echității, motivându-și astfel soluția.

Astfel, luând în considerare faptul că, legislația nu stabilește limite minime sau maxime ale cuantumului despăgubirii morale, instanța de judecată a apreciat mărimea acesteia la intima convingere, în baza unei aprecieri conform principiului echității și a altor criterii cum ar fi, în particular, situația familială și/sau materială a pârâtului (în cazul dat fiind inculpat), suferințele reclamantilor (în cazul dat fiind partea vătămată).

Este de menționat că, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5 și 5.1 din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de apel a apreciat circumstanțele cauzei în latura civilă și a apreciat cuantumul prejudiciului moral încasat.

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Circumstanțele enunțate denotă în mod concludent că, instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurenți, hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, din care motive recursul ordinar urmează a fi respins ca inadmisibil.

Mai mult, motivele invocate în recursul de pe rol au constituit obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens, iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei). Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Astfel că în speță, Colegiul consideră că instanța de apel argumentat a dat apreciere faptului că, suma de 25 000 lei și respectiv 5000 lei ca prejudiciul moral pentru partea vătămată Eftodii Natalia, suma de 10 000 lei ca prejudiciul moral pentru partea vătămată Eftodii Ludmila precum și suma de 10000 lei și respectiv 5000lei ca prejudiciul moral pentru partea vătămată Nazari Lilia, dispusă de a fi încasată este echitabilă, care corespunde suferințelor psihice sau fizice suferite de acestea în urma acțiunilor inculpatei Ciovaga Margareta.

Mai mult, Colegiul Penal lărgit, menționează că instanța de apel a dispus încasarea cu titlul de prejudiciu moral în beneficiul părților vătămate Eftodii Natalia și Nazari Lilia și pentru copii minori Eftodii Nichita și respectiv Nazari Victoria care din materialele cauzei se constată că ultimii nu au nici o calitate procesuală, ceea ce face concluzia că instanța de apel obiectiv a ținut cond de toate circumstanțele și a apreciat în mod echitabil suma dispusă de a fi încasată pentru recucerea prejudiciului moral părților vătămate Eftodii Natalia și Nazari Lilia.

Totodată, la stabilirea cuantumului despăgubirilor echivalente unui prejudiciu moral instanța de apel a ținut cont de consecințele negative suferite de către părțile vătămate pe plan fizic și psihic, importanța valorilor morale lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori și intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămării, măsura în care i-a fost afectată situația familială, profesională și socială, având în vedere că, prin aceste despăgubiri cu rol compensatoriu, se urmărește o reparație justă și echitabilă a prejudiciului moral suferit și, nu îmbogățirea fără justă cauză.

Astfel, Colegiul Penal lărgit consideră că mărimea compensației cu titluri de prejudiciu moral stabilit de instanța de apel este echitabil, în raport cu cele comise, cu suferințele părții vătămate în legătură cu infracțiunea comisă, ce nu vine în contradicție cu prevederile art. 41 din Convenția Europeană pentru drepturile Omului, din care rezultă că suma pretinsă nu trebuie să fie exorbitantă și să nu tindă la o îmbogățire fără temei, sumele admise fiind obiective și proporționale faptei comise.

Cît privește motivul invocat precum că, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, Colegiul Penal lărgit constată că, în această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar de pe rol, instanța de apel legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind pedeapsa aplicată inculpatei, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just și argumentat a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, conform căror persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii.

Colegiul reține că, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanțele au ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea făptașei, de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării acesteia. Astfel, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatei în corespundere cu prevederile legale.

Din considerentele expuse, Colegiul Penal lărgit apreciază argumentele invocate în recursul ordinar declarat ca nefondat, deoarece nu sunt incidente în speță cazurile de casare la care a făcut referire autorul, ce ar servi drept temei de implicare a instanței de recurs ordinar, în sensul casării deciziei contestate și astfel se impune concluzia privind respingerea, ca inadmisibil, a recursului ordinar declarat de către avocatul Uncu Natalia cu părțile vătămate.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Se respinge ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de către avocatul Uncu Natalia cu părțile vătămate, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 17 noiembrie 2020, în cauza penală în privința lui *Ciovaga Margareta*.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată este pronunțată la **20 octombrie 2021**.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecători

Boico Victor

Catan Liliana

Bejenaru Iurie

Craiu Nicolae